

Pioniersplekken: bevindingen en vragen van de RAGB – september 2014

Op 10 oktober 2013 heeft de RAGB een studiedag belegd over de pioniersplekken in de Protestantse Kerk in Nederland. Enerzijds staan we als Raad positief ten opzichte van initiatieven die - tegen de trend van de neergang in de kerken in - nieuwe verwachtingen wekken. Anderzijds roept het streven naar honderd pioniersplekken zowel theologisch als sociologisch de nodige vragen op. Met name de theologische vragen zijn in de opening van de studiedag verwoord door de voorzitter van de RAGB. Vervolgens is er informatie gegeven door de afdeling Missionair Werk en Kerkgroei en zijn er twee werkers uit de praktijk aan het woord geweest. Als laatste is er naar de pioniersplekken gekeken vanuit godsdienstsociologisch perspectief.

Bij de terugblik in de februarivergadering van de Raad is getracht de balans op te maken van de studiedag aan de hand van de gehouden inleidingen en het forumgesprek dat daarop is gevolgd. Als eerste moet worden vastgesteld dat het goed is om kennis te hebben genomen van de diversiteit in de praktijk van de pioniersplekken en van de inhoudelijke uitgangspunten die zijn opgesteld door de afdeling Missionair Werk en Kerkgroei. De kritische godsdienstsociologische reflectie op de vraag of pioniersplekken hét antwoord zijn op de secularisatie heeft een aantal zaken scherp voor het voetlicht gebracht.

Pioniersplekken zijn in eerste instantie heel sterk gericht op het microniveau: kleinschalige groepsvorming, lokaal of regionaal. Op deze plekken kunnen mensen (opnieuw) in aanraking komen met het geloof en ontstaan er kleine, christelijke geloofsgemeenschappen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan hun sociale en maatschappelijke context. Daarbij wordt wel de vraag gesteld of de protestants-christelijke identiteit van een pioniersplek in alle gevallen even duidelijk is.

Bij het plan van de Protestantse Kerk om zeker 100 pioniersplekken mogelijk te maken, hebben we vooral vragen van beleidsmatige aard:

- Hoe wordt geïnvesteerd in het op elkaar betrokken houden van nieuwe en bestaande vormen van kerk-zijn? Op zich worden beide vormen ook door de Raad legitiem geacht, maar weten zij zich met elkaar verbonden? Beseffen bestaande gemeentes nog dat zij geroepen zijn tot een missionaire taak? En zijn de leidinggevenden van de pioniersplek zich voldoende bewust van het feit dat die plek deel uitmaakt van een groter geheel?
- Op welke wijze draagt het landelijk kerkverband verantwoordelijkheid voor de doelstellingen en criteria voor de pioniersplaatsen en hoe 'bewaakt' zij theologisch en geestelijk de gewenste norm? Zijn er concrete afspraken over evaluatiemomenten?
- Voor een aantal jaren wordt er een flink budget aan menskracht en financiële middelen beschikbaar gesteld voor het plan van de 100 pioniersplekken. Maar hoe wordt de continuïteit gewaarborgd na het verstrijken van de termijn?
- Welke geestelijke en materiële ondersteuning geeft het moderamen/Synode aan de vele kleine gemeentes die ploeteren om hun lokale gemeenschap te laten voortbestaan?
- Wat is er geleerd van eerdere initiatieven tot 'vernieuwing' van de kerk, die na een periode van bloei ook weer neergang kende? Te denken valt aan ontwikkelingen door het oprichten van evangelisatieverenigingen in de 19^e en 20^e eeuw, de verbreiding van de apostolaatstheologie en de 'verschuiving' van de kerken van het centrum van de grotere plaatsen naar de (nieuwbouw)wijken.

Namens de Raad van Advies voor het Gereformeerd Belijden
dr. Guda H. Borger-Koetsier
(*secr. RAGB*)